

Cultura i Espectacles

S'estrena un documental amb les imatges que Robert Capa va captar el gener del 1939

El dia del punt final

Carina Filella
TARRAGONA

La matinada del diumenge 15 de gener del 1939, Robert Capa, un jove hongarès de 25 anys que ja havia captat amb la seva càmera de 35 mil·límetres diversos escenaris de la Guerra Civil, va sortir de l'hotel Majestic de Barcelona, on s'allotjava, tan bon punt es va assabentar que les tropes franquistes estaven a punt d'entrar a Tarragona, en el que era l'última cuada de la guerra. Immediatament va agafar el cotxe i es va posar en marxa per arribar-hi. A Tarragona es va trobar que una bona part de la població civil es disposava a abandonar la ciutat, cap al

nord, per la carretera N-340. Aquell era l'inici de l'èxode de centenars de milers de persones, primer cap a Barcelona, després fins a França. Aquell mateix dia, el que va marcar el final del conflicte bèl·lic, Capa va acompanyar tota aquella gent i durant el seu recorregut va fer un total de 101 fotografies. D'aquestes imatges, avui se'n conserven negatius, algunes còpies originals i els fulls de contacte, el document de referència fotogràfica creat per Robert Capa. Un autor, per altra banda, que sempre va estar al costat de la causa republicana i que el mateix també era un refugiat, un jueu hongarès fugitiu del nazisme (el seu nom

real era Endre Ernő Friedmann).

Les imatges, juntament amb els textos que el mateix Capa va escriure per acompanyar-les, s'han incorporat ara en el documental *El món on volíem viure. Robert Capa, 15 de gener de 1939*, una coproducció de Lavinia Productora, Televisió de Catalunya i Televisió Espanyola, amb guió i direcció d'Oriol Querol. Dilluns que ve, dia 13, es farà la preestrena del film a Tarragona (a l'Antiga Audiència), i l'endemà s'emetrà a TV3, dins el programa *Sense ficció*.

El reportatge que Robert Capa va fer aquell dia de gener d'ara fa 75 anys es va convertir en el primer testimoni gràfic de la

Robert Capa: "He quedat sorprès de la serenor amb què assumeixen el seu fat"

llarga sèrie de fugides de població civil que han marcat tots els conflictes bèl·lics a partir de la Guerra Civil espanyola. Era el primer exili documentat amb imatges. Era la tragèdia republicana captada amb la càmera fotogràfica. I el darrer dia de la Tarragona republicana.

Capa acostumava a fer

petites anotacions a les fotografies, per contextualitzar-les. "Però escrivia poc; normalment posava una informació molt poc concreta, que només indicava la referència geogràfica d'on havia pres la imatge", segons Oriol Querol. Aquell dia va ser l'excepció: Capa "va escriure més que mai" i va acompanyar el seu treball fotogràfic "amb textos més llargs"; "va voler expressar tot allò que sentia durant l'èxode", segons el director del documental, que hi afegeix que aquestes reflexions personals del fotògraf "tenen molt valor perquè ajuden a entendre el drama que va viure tota aquella gent, del qual ell era testimoni".

"Jo, que els he acompanyat en el camí, he quedat sorprès de la serenor amb què assumeixen el seu fat i renuncien a pràcticament tot el que encara semblava que els quedava en aquest món. A dos països he vist la gent fugir així a centenars de milers, a Espanya i a la Xina. I em fa terror pensar que altres centenars de milers de persones d'altres parts del món a qui ara potser els sembla viure feliçment no pateixin, potser ja ara, la mateixa sort. Així és com s'ha tornat en aquests darrers anys el món on volíem viure", va deixar escrit Capa. Justament, d'aquest text, se n'ha manllevat la darrera frase com a títol del documental. En altres es-